

Editörden / Editor

Değerli Okuyucular,

“Küresel Kapitalizm ve Kriz: Eleştirel Perspektifler” temalı özel sayı için hazırladığımız çağrı metninde, yaşanan küresel krizin iktisadi özelliklerinin ötesinde farklı boyutları bulunduğunu ve yaşanan süreci “insanlığın krizi” olarak nitelendirmenin yerinde olacağını dile getirmiştik. Çağrımız yerine ulaşmıştır çünkü krizi farklı boyutlarıyla inceleyen yazıların biraraya geldiği özel sayı, editörlerin beklentilerini karşılarken, yüzlerini de güldürmüştür.

Dergide ilk olarak eleştirel uluslararası/küresel politik iktisadın önde gelen temsilcilerinden Hollandalı akademisyen Kees van der Pijl ile gerçekleştirdiğimiz uzunca bir söyleşi yer alıyor. Kendisiyle derin devlet, gladyo ve örtülü CIA operasyonlarından Afrika, Türkiye ve Ukrayna’daki halk isyanlarına; kısıtlanmak istenen internet özgürlüklerinden Türkiye’deki “paralel devlet” ve AKP-Cemaat çatışmasının küresel rekabetler açısından değerlendirilmesine kadar oldukça geniş bir perspektifte güncel ve kuramsal ekonomi politik meseleleri konuştuk. Batı akademiyası içerisinde saygın yerleri olan Sussex Üniversitesi ve Amsterdam Üniversitesi gibi kurumlarda çalışmış, dersler vermiş olan Van der Pijl’in Marksist uluslararası politik iktisat yazımına yaptığı çok önemli kuramsal katkıların niteliği düşünüldüğünde Türkiye’nin politik iktisadına gösterdiği yakın ilgi şaşırtıcı olmaktan çıkmaktadır.

Duygu Dersan Orhan’ın “Ortaoğu’nun Krizi: Arap Baharı ve Demokrasinin Geleceği” başlıklı çalışması ise dergide yer alan ikinci yazıdır. Dersan Orhan burada Arap Baharı adıyla anılan sürecin Ortaoğu’da yarattığı dinamikleri ortaya koymayı amaçlıyor. Çalışma Arap coğrafyasındaki isyan dalgasını Tunus’dan Suriye’ye ülke ülke, iç ve dış faktörleri birarada ele almak suretiyle, incelemekte ve bu ülkelerde demokrasinin geleceğini tartışmaktadır. Hayriye Özen ve Özgür Avcı’nın ortak çalışmaları “Her Yer Taksim Her Yer Direniş: Kentsel Bir Hareketin Ulusal Yayılımı” başlığını taşıyor ve adından da anlaşılacağı üzere 2013 yılının Mayıs ayının son günlerinde patlak veren Türkiye tarihinin en önemli halk hareketlerinden bir tanesi etrafında cereyan eden siyasal gelişmeleri Ernesto Laclau’nun sunduğu kavramsal araçlar çerçevesinde irdeliyor. Yazarlar makalede spesifik bir kent mekânının neoliberal politikalar doğrultusunda ekonomik kazançlara tahvil edilmesine karşı çıkan bir kent protestosu olarak gördükleri Taksim Gezi Parkı hareketinin hangi yollarla ulusal ölçekte pek çok toplumsal grubu kucaklayan bir çağrıya dönüştüğünü ve bunun sonuçlarını inceliyorlar.

Ali Rıza Güngen’in “Devletin Finansallaşması: Avro Bölgesi Krizi ve Yunanistan Örneği” ve Aysel Arıkboğa’nın “Impacts of the Crises on Fiscal Policies in Turkey: A Comparison between 2001 Crisis and 2007-2009 Global Crisis” başlıklı makaleleri krizin bölgesel ve ulusal ekonomik boyutlarına odaklanan içerikleriyle iki önemli çalışma olarak dikkat çekiyor. Güngen’in makalesi Avro Bölgesi ve Yunanistan’daki borç krizi sırasında finansal sektörün kayıplarının toplumsallaştırılması ve kurallara bağlı bir mali yönetim anlayışı doğrultusunda yapılan yasal değişiklikleri “devletin finansallaşması” kavramı dolayısıyla inceliyor. Güngen’in devletin finansallaşması sürecinin sınıf siyasetini ve alternatif politik önermeleri zayıflatarak neoliberalizmin radikalleşmesine destek olduğu iddiası kanımızca özellikle dikkate değer. Arıkboğa’nın makalesi ise, krizlerin Türkiye’de uygulanan mali politikalara etkilerini, 2001 kriziyle 2007-2009 küresel krizi örnek olayları üzerinden incelemektedir. Yazarın ana argümanı, Güngen’in önermesine paralel şekilde, gerek kriz öncesinde ve gerekse sonrasında geliştirilen mali politikaların ortak noktasının sermaye birikim sürecini desteklemek olduğudur.

Eylem Çamuroğlu Çığ ve Ünsal Çığ, “Neoliberal Akılsallığın Bir Semptomu Olarak Kriz İletişimi ve Yönetimi” başlıklı ortak çalışmalarında kriz yönetimi ve iletişimi yazınının günümüzdeki yükselişini neoliberal dönüşümün bir yansıması, diğer bir ifadeyle, neoliberal akılsallığın ve iktidar ilişkilerinin bir semptomu olarak görüyorlar. Nitekim “krizi fırsata çevirmek” ve “krizi yönetmek” gibi kavramların gündelik dile yerleşmişlik derecesi, yazarlara göre, neoliberal söylemin günümüzdeki yaygınlığının bir göstergesi olmaktadır. Bu yeni akılsallığın ifşa edilmesi ortaklık ve demokrasi kültürünün yeniden inşası için gereklidir. Dosyamızın son yazısı Emel Akın’a ait ve “Neo-Liberal Politikaların Kent Mekânına Yansıması: Türkiye’de Kentsel Dönüşüm” başlığını taşıyor. Çalışma, Türkiye’de neoliberal politikaların mekânın üretimindeki yeniden yapılanma sürecini kentsel uygulamalar aracılığıyla irdelemeyi amaçlıyor. Burada devlet müdahalesinin bir aracı olarak “mezuaat” ve devlet kurumu olarak TOKİ örneği üzerinden kentsel dönüşüm uygulamaları eleştirel bir perspektiften ele alınıyor.

Özel sayıda krizin hararetli gündemine uygun bir de kitap incelemesi bulunmaktadır. Carmen M. Reinhart ve Kenneth S. Rogoff’un Bu Defa Farklı: Finansal Çılgınlığın 800 Yıllık Tarihi adlı kitapları M. Gürsan Şenalp tarafından eleştirel bir değerlendirmeye konu ediliyor. Ayrıca bu sayıda dosya dışı bir yazıya daha ver verdik. Tarık Ak’ın hazırlamakta olduğu doktora tezinden derlediği çalışmasının başlığı ise “Çevre ve Güvenlik İlişkisi Bağlamında Çevresel Güvenlik Kavramı.”

Son olarak bu özel sayının yayına hazırlanması sürecinde bizlere destek olan Nil Demet Güngör, Ayadım Güngör ve Esra Şengör Şenalp’a teşekkürlerimizi sunuyor ve hepimize iyi okumalar diliyoruz.

Prof. Dr. Sinan Sönmez
Yrd. Doç. Dr. M. Gürsan Şenalp

İçindekiler / Contents

"Küresel Kapitalizm ve Kriz: Eleştirel Perspektifler" Özel Sayısı

- **Dünden Bugüne Küresel Rekabetler: Kees van der Pijl ile Söyleşi**.....5-15
Örsan Şenalp
Mehmet Gürsan Şenalp
- **Ortadoğu'nun Krizi: Arap Baharı ve Demokrasinin Geleceği**17-29
Duygu Dersan Orhan
- **Her Yer Taksim Her Yer Direniş: Kentsel Bir Hareketin Ulusal Yayılımı**31-45
Hayriye Özen
Özgür Avcı
- **Devletin Finansallaşması: Avro Bölgesi Krizi ve Yunanistan Örneği**.....47-62
Ali Rıza Güngen
- **Impacts of the Crises on Fiscal Policies in Turkey: A Comparison
between 2001 Crisis and 2007-2009 Global Crisis**.....63-79
Aysel Arıkboğa
- **Neoliberal Akılsallığın Bir Semptomu Olarak Kriz İletişimi ve Yönetimi**79-97
Eylem Çamuroğlu Çiğ
Ünsal Çiğ
- **Çevre ve Güvenlik İlişkisi Bağlamında Çevresel Güvenlik Kavramı**99-115
Tarık Ak
- KİTAP İNCELEMESİ**
- **Carmen M. Reinhart ve Kenneth S. Rogoff, Bu Defa Farklı:
Finansal Çılgınlığın 800 Yıllık Tarihi**117-121
İnceleyen, M. Gürsan Şenalp